

COLUMN MYRTHE MEESTER

Dubbelganger

Er zijn mensen die van nature precies lijken te weten hoe ze moeten reageren op een nare situatie. Snedig kaatsen ze een foute grap of beledigende opmerking terug, ferm en elegant bewaken ze hun grens, en in geval van overmacht trekken ze zich terug met opgeheven hoofd, om achteraf alsnog hun positie te bevechten, desnoods door versterking van buitenaf (een docent, een werkgever, de politie) in te schakelen.

Ik bewonder zulke mensen mateloos om hun onvoorwaardelijke zelfrespect en heldere hoofd, dat stoer de leiding overneemt wanneer hun trillende lijf of aangevallen ego het af laat weten. Zelf ben ik in een nare situatie vaak zo overdonderd dat ik alles passief over me heen laat komen, mijn emoties verberg en achteraf mijn uiterste best doe om soortgelijke situaties te omzeilen. Dat ik ook iets terug zou kunnen zeggen, laat staan terug zou kunnen véchten, realiseerde ik me tot voor kort helemaal niet. Ik was bang dat ik de situatie daarmee alleen maar erger zou maken, dat de ander nóg onvriendelijker zou worden, nóg agressiever. Terwijl vermoedelijk het omgekeerde waar is: wanneer je alles accepteert, stimuleer je een ander juist om door te gaan, vérder, op zoek naar een grens die kennelijk nooit is bereikt.

De kleurrijke, psychologische schilderijen van de Pakistaans-Amerikaanse kunstenaar Nadia Waheed gaan over de ontdekking van je innerlijke kracht en vermogen tot zelfbescherming. In een interview vertelt Waheed, die opgroeide in een traditioneel islamitisch milieu, dat haar altijd was verteld dat ze 'een goed meisje' moest zijn, zedig, onopvallend, zichzelf wegcijferend voor anderen. Overkwam haar iets vervelends, dan kreeg ze te horen dat ze dat – vanwege haar kledingkeuze of gedrag – over zichzelf had afgeroepen.

Alleen in haar tekeningen en schilderijen durfde ze voorbij de façade van het lieve meisje te kijken, en ontdekte ze een gekwetste jonge vrouw vol vurige behoeften en per-

soonlijke verlangens. Het was de kunst die haar hielp om met respect naar zichzelf te kijken, eerlijk en (letterlijk) naakt, en te voelen dat ze het verdiende om voor zichzelf op te staan.

Inmiddels is Waheed dertig jaar en een gevierde, goedverkochte kunstenaar, die zich van haar benauwende, vrouwonvriendelijke achtergrond heeft losgemaakt. Maar het onderwerp van haar schilderijen blijft hetzelfde: een (meestal naakte) vrouw die binnenin zichzelf één of meerdere dubbelgangers aantreft, die (soms nauwelijks zichtbaar) naast of achter haar staan, haar omarmen, ondersteunen en beschermen.

'Wanneer ik twee vrouwen schilder, zijn dat twee kanten van dezelfde persoon', zegt ze daarover. 'Tijdens alle traumatische shit die ik in mijn leven heb meegemaakt, was er altijd een klein deel van mij dat opstond en de leiding overnam. Ik ben doodsbang als er nare dingen gebeuren, maar die andere kant van mij zorgt voor me, helpt me overeind en komt voor me op. Ik moet op die persoon vertrouwen, want zelf heb ik op zulke momenten niet de helderheid; ik voel me alleen, hulpeloos en in de hoek gedrukt.'

Naar Waheids indringende zelfportretten, waarop ze wordt omringd door dappere, liefdevolle dubbelgangers, kan ik eindeloos kijken; het is kunst waarvan een helende, therapeutische werking uitgaat.

Nadia Waheed, **Gone to the Green Spring**, 2020, acrylverf op canvas